

2022-08-25
I2022/01665**Infrastrukturdepartementet**Statens energimyndighet
Box 310
631 04 Eskilstuna

Uppdrag att samordna kompetensförsörjning för elektrifieringen

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att samordna en nationell kraftsamling kring kompetensförsörjning för elektrifieringen. Myndigheten ska i sitt arbete utgå från den inriktning för kompetensförsörjning som regeringen har presenterat i Nationell strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning (I2022/00299) (elektrifieringsstrategin) och främja närmare samverkan mellan näringslivet och den offentliga sektorn, inklusive utbildningsväsendet.

Energimyndigheten ska särskilt

- genom kartläggning och analys tydliggöra kompetensbehovet inom relevanta yrkeskategorier utifrån ett helhetsperspektiv på elektrifieringen och omställningen till ett fossilfritt energisystem,
- identifiera möjliga hinder och utmaningar för energisektorns och näraliggande sektors kompetensförsörjning samt föreslå åtgärder för att möta kort- och långsiktiga kompetensbehov, som inbegriper ett fortsatt främjande av jämställdhet och integration, samt
- verka för en närmare och mer koordinerad samverkan mellan myndigheter och branschaktörer i fråga om kompetensförsörjning kopplat till elektrifieringen, bl.a. för att stärka möjligheterna att rekrytera fler till relevanta utbildningar.

Energimyndigheten ska genomföra uppdraget i dialog med Affärsverket svenska kraftnät, Elsäkerhetsverket, Energimarknadsinspektionen och Trafikverket. Energimyndigheten ska vidare föra en dialog med Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet), Statens skolverk, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och

högskolerådet, Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan som enligt sina instruktioner ska samverka i syfte att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning. Energimyndigheten ska även föra en dialog med berörda aktörer från energibranschen. Utöver det ska Energimyndigheten ska inhämta synpunkter från relevanta universitet och högskolor, andra berörda myndigheter och institut samt aktörer från andra relevanta branscher.

Energimyndigheten bör vid genomförandet av uppdraget beakta relaterade uppdrag som regeringen har gett andra myndigheter, exempelvis uppdraget till Verket för innovationssystem om kompetenslyft för klimatomställningen (M2022/00645), uppdraget till Uppsala universitet, Lunds universitet, Umeå universitet, Linköpings universitet, Kungl. Tekniska högskolan, Luleå tekniska universitet, Mälardalens universitet och Sveriges lantbruksuniversitet att ta fram utbildningsutbud för klimatomställning inom öppen nätbaserad utbildning (U2022/02291), uppdraget till Universitetskanslersämbetet och Tillväxtverket att samverka kring kompetensförsörjningen av digital spetskompetens (I2019/01963), uppdraget till Skolverket om regionala planeringsunderlag (U2022/02828) och uppdraget till Statens väg- och transportforskningsinstitut att bidra till ökad kunskap om elektrifieringen av transporter (I2021/02212).

I tillämpliga fall ska underlag som uppdragets genomförande resulterar i utformas så att de kan bidra till Myndigheten för yrkeshögskolans och Skolverkets samt universitets och högskolors arbete med frågor som rör planering av relevant utbildningsutbud.

Energimyndigheten ska i årsredovisningen för 2023 delredovisa den del av uppdraget som avser kartläggning och analys för tydliggörande av kompetensbehovet samt den föreslagna inriktningen för det fortsatta arbetet med uppdraget. Energimyndigheten ska senast den 1 december 2024 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

För uppdragets genomförande får Energimyndigheten använda högst 500 000 kronor under 2022 som ska redovisas mot det under utgiftsområde 21 Energi uppförda anslaget 1:10 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, anslagsposten 1 Genomförande av elektrifieringsstrategin. Arbetet med det fortsatta genomförandet av uppdraget för 2023 bedöms få uppgå till högst 1 miljon kronor och för 2024 bedöms det få uppgå till 500 000 kr på anslag 1:10 Energi- och

klimatekonomi på lokal och regional nivå m.m, under förutsättning av att riksdagen anvisar medel för det aktuella anslaget.

Skälen för regeringens beslut

Enligt elektrifieringsstrategin ska Sverige leda utvecklingen och visa vägen för det globala klimatarbetet när industri, transporter och andra delar av samhället ska ställa om för att nå nettonollutsläpp. Säkrad kompetensförsörjning är en grundläggande förutsättning för elektrifiering och klimatomställning som annars riskerar att bromsas upp.

Elektrifieringsstrategin tydliggör även regeringens inriktning för fortsatt samarbete med berörda branscher kring kompetensförsörjningsfrågor. Samhällets behov av kompetens för elektrifieringen ska beaktas inom relevanta utbildningsnivåer. Energisektorns attraktionskraft ska värnas och ytterligare stärkas och sektorn ska vara jämställd och inkluderande för alla oavsett bakgrund.

Inom det offentliga utbildningssystemet finns utbildningar på flera nivåer som bidrar till att möta kompetensbehoven för elektrifieringen. Regeringens kunskapslyft bidrar bl.a. till ökad tillgång på utbildning på såväl gymnasial som eftergymnasial nivå. Genom att utbildning, på såväl gymnasial som eftergymnasial nivå, planeras och dimensioneras på ett sätt som svarar mot arbetsmarknadens behov kan också matchningen mellan kompetensbehov och tillgång till den efterfrågade kompetensen förbättras.

För att inte kompetensbrist ska bli ett hinder för elektrifieringen behöver energisektorns och närbeliggande sektors attraktionskraft stärkas liksom möjligheterna till kompetensväxling, vidareutbildning och praktik. Den ojämna könsfördelningen på utbildningar inom el och energi liksom inom energisektorn i stort begränsar i nuläget rekryteringsunderlaget och utgör därmed ett hinder för kompetensförsörjningen.

Energiföretagen beskriver kompetensförsörjningsfrågan som en av energibranschens stora utmaningar. Energibranschen i Sverige växer kraftigt och rekryteringsbehovet ökar samtidigt som branschen står inför stora pensionsavgångar.

Statistiska centralbyråns långsiktiga prognoser visar att utvecklingen fram till 2035 går mot en tydlig brist dels på civil- och högskoleingenjörer inom energi, elektronik, automation och datateknik, dels på teknisk kompetens på

gymnasial nivå och från yrkeshögskolan som framför allt beror på att efterfrågan bedöms öka kraftigt.

Även Elektrifieringskommissionen har framfört att det för att genomföra omställningen behövs en närmare samverkan mellan näringsliv och offentlig sektor för att identifiera behov, skapa möjligheter till utbildning och kompetensutveckling samt stärka attraktiviteten för elektrifieringsjobben.

Satsningar på kompetensförsörjning behövs inom alla delar i den hållbara batterivärdekedjan liksom i värdekedjan för fossilfri vätgas, elektrobränslen och ammoniak som är under snabb teknisk utveckling inom flera sektorer och för olika tillämpningar.

Sverige konkurrerar även på den globala arbetsmarknaden där det råder hög efterfrågan bl.a. på spetskompetens för utveckling av ny teknik som är nödvändig för elektrifieringen.

Utifrån ovanstående finns ett behov av att berörda aktörer, både inom privat och offentlig sektor, fortsatt jobbar aktivt och tar ett gemensamt ansvar att identifiera och genomdriva lösningar för att säkra kompetensförsörjningen kopplat till elektrifieringen. Med utgångspunkt i en gemensam målbild kan olika aktörer fokusera på sina respektive ansvarsområden så att kompetensbrist inte blir ett hinder för elektrifieringen och omställningen till ett fossilfritt energisystem.

På regeringens vägnar

Khashayar Farmanbar

Henrik Hägglund

Kopia till

Finansdepartementet/BA och SFÖ
Utbildningsdepartementet/GV och UH
Miljödepartementet/KL
Näringsdepartementet/EIN, BI och MK
Arbetsmarknadsdepartementet/ JÄM och A
Infrastrukturdepartementet/US och ESD
Affärsverket svenska kraftnät
Arbetsförmedlingen
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Kungl. Tekniska högskolan
Linköpings universitet
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Myndigheten för yrkeshögskolan
Mälardalens universitet
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet)
Statens skolverk
Statens väg- och transportforskningsinstitut
Sveriges lantbruksuniversitet
Tillväxtverket
Trafikverket
Umeå universitet
Universitets- och högskolerådet
Universitetskanslersämbetet
Uppsala universitet
Verket för innovationssystem